

onvergetelijke

EEN

FHAZVELD.

namiddag door
NEL DEN HOLLANDER

N.V. MENEMA, DEFT

Een onvergetelijke namiddag

NOU, ZE WAREN FIJN KLAAR (Zie blz. 5).

Een onvergetelijke namiddag

DOOR

NEL DEN HOLLANDER

GEÏLLUSTREERD DOOR F. HAZEVELD

Vierde druk

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

Als je ook altijd gehoorzaam moest zijn....

„Ting-stap! Ting-stap! Ting-stap!”

Daar gaat Tom van der Tak over het tegeltrottoir van de lange Rozenlaan.

Je hóort hem zo. Door al de andere straatgeluiden heen. Boven tramgetjingel en autogetoeter uit.

Dat vindt Tom juist zo fijn.

Dat tingende tikgeluid klinkt hem als muziek in de oren. Vol trots kijkt hij naar beneden.

Naar zijn pasverzoolde laarzen. Want dié doen het-em, zie je. Daar zit eventjes beslag onder! Enorm! Van die dikke vierkante dopjes zijn het!

Oei! Wat loopt dat heerlijk!

Net zoals hij altijd gedacht had, dat het voelen zou. Ting-stap! Tom geniet. Hij is altijd blij met nieuwe zolen en hakken. Maar déze zijn gewoon éinig!

Toen hij vanmiddag naar school ging zei moeder: „Vraag om vier uur even bij de schoenmaker of je laarzen al klaar zijn, Tom. Je komt er toch langs.” Nou, ze waren fijn klaar en hij had ze maar meteen aangedaan ook. Dat was wel zo wijs, zie je. Móeder moest dat gevalletje liefst maar niet zien. Want dan zou er wat zwaaien! Tom wordt een beetje rood in zijn gezicht als hij aan moeder denkt. Want hij màg volstrékt niet zulk beslag. Dat weet hij best.

Ze hebben thuis overal van die houten vloeren en moeder heeft minstens al wel drie maal gezegd: „Nee vrind, hier in huis geen ijzeren zoolbelegging. Dat kàn nu eenmaal niet. Ik heb geen zin, om ons mooie parket door jouw lieve voetjes te laten bederven.” Maar Tom had er telkens weer wèl zin in.

Niet om het parket lelijk te maken natuurlijk. Maar om zo lekker hard met die dingen te gaan stappen. Net als zoveel andere jongens van school deden.

Daar konden ze altijd zo erg mee tegen hem opscheppen. Kon hij nooit uitstaan.

Maar nú, nu heeft hij het toch lekker ook. Alsjeblieft! En nog mooier en dikker dan alle jongens bij elkaar. Reken maar!

Tom blijft even stilstaan.

Hij tilt eerst zijn ene been op en dan zijn andere. Gelijk kijkt hij ver achterom. Ja, 't is in één woord prachtig! Zo'n fijne, doffe metaalglans ligt er op. Je kunt vast vooreerst niet zien, dat hij er op gelopen heeft.

Even stèrk, nou! staat hij te denken. De schoenmaker had groot gelijk. Ja, want aan die heeft hij het te danken. Echt waar. Kloppers had ineens gevraagd: „Moet er soms nog ijzersterk beslag op, Tom? Dat nemen ze veel tegenwoordig.” Nou, toen had hij vanzelf direct „já” gezegd. Omdat hij het zulk buitengewoon mooi spul vond. Maar daarna had hij ook weer gauw née geschud. Omdat het niet mócht. En toen . . . ja, toen had hij toch weer „ja” gezegd.

Omdat hij het verschrikkelijk jammer vond om zo'n mooie kans voorbij te laten gaan. Maar dat hij er ten leste toch heús maar weer née van maakte, dàt had Kloppers zeker niet meer verstaan. Nou, dat kon híj niet helpen. Want Kloppers was meteen begonnen te hameren.

Pèts! Pèts! ging het toen keihard. Hiér een dop! Dáár een dop! En zomaar door. Twee zolen vol. En nog een ijzeren rand om de hak.

Ting-stap! Verrukkelijk gewoon!

De nog zo lekker warme Septemberzon schijnt koesterend op Toms blote bol. En een zacht, koel windje maakt, dat hij het tòch niet warm krijgt. O, die Tom

voelt zich toch zo plezierig. Het is of van binnen bij hem ook alles vol licht en zonneschijn is. Hij gaat er vrolijk van fluiten. Wel een beetje vals, maar dat hindert niet. Met zingen kan hij ook nooit goed de wijs houden. Nee maar, wat zullen Flip en Guus en Wouter morgen kijken op school, loopt hij bij voorbaat al te gnuiven. En meneer zag het misschien ook wel . . . anders liet hij het ijskoud zien . . .

Toch . . . nú komt weer een dreigend wolkje al dat lichte een beetje verduisteren. Want, beseft hij, thuis, daar zullen ze misschien óók kijken. Maar dan op een minder aangename manier, zie je.

Verbeeld je, loopt hij te fantaseren, moet moeder straks zeggen: „En? Wären ze klaar? Laat eens zien.” Wat dan?

Ja, wat dan? Dan zal moeder haar ogen niet kunnen geloven . . . Nou zeker, hij mocht ook nooit eens wat. Zal erg wezen, als er wat aan zo'n vloer komt. Trouwens, daar weet hij bèst wat op, hoor. Hij gaat gewoon voortaan altijd maar op de kleden lopen thuis. En alleen op de lopers. En weet je wat, verzint hij er gauw bij. Als moeder nou misschien niets vraagt, dan zal hij ze vanavond mee naar boven nemen en ze op zijn eigen kamertje pas uitdoen. Komt Riet er ook nooit achter. Dan zal hij ze natuurlijk ook altijd zelf moeten poetsen. Maar dat heeft hij er best voor over. Riet zal hem zelfs een schat vinden. Hoefst zij het lekker niet te doen.

Kan ze altijd vroeger weg. Vindt haar moeder zo fijn.

Ting-stap! Hè, het is net, of hij veel groter geworden is, met die doppen er onder. Hij was toch zeker wel gek geweest, denkt hij op z'n jongens, om die hamer tegen te gaan houden bij de schoenmaker. Als je ook àltijd gehoorzaam moest zijn . . .

Even later staat Tom voor zijn huis, helemaal achter

aan de Rozenlaan. Hij voelt zich inwendig toch maar niets op zijn gemak. Hij belt. Wie zou er open doen? Moeder of Riet?

Weet je wat, hij zal naar binnen roepen, of hij buiten mag blijven tot vader uit kantoor komt.

Die sandalen mikte hij dan zo lang wel achter de tochtdeur.

Heeft hij nog even uitstel van mogelijke vragen.

Straks, met de drukte van het eten vergeet moeder het vast nog naar die schoenen te vragen

Tom slaat met zijn vingerknokkels een roffeltje op de deur. Hè, wat duurt het vervelend lang, eer er iemand opendoet. Riet is zeker niet in de keuken.

Bom-bom-bom! doet hij nog eens dubbel zo hard met zijn knie. „Doe nou toch open!”

Maar daar is Riet, het keukenmeisje, eindelijk.

„Jô, bedaar alsjeblieft een beetje, wil je?” zegt ze spinnig.

„Als je maar weet, dat je zusje zo erg ziek is”

„Hè? Wat?”

Toms ogen worden groot.

Annemieke ziek?

„W-w . . . wat scheelt ze dan?” vraagt hij stotterend.

Hij schuift ongemerkt de sandalen maar ergens achter de kapstok en loopt Riet als een hondje achterna de keuken in.

„Ze heeft erge koorts en je moeder vertrouwt het niet. Ze heeft de dokter al opgebeld.”

„Is moeder boven?”

Ja, knikt Riet. Maar als ze merkt, dat Tom daar ook direct naar toe wil gaan, zegt ze gauw: „Hiér blijven, Tom! Je mag er volstrekt niet bij! Je moeder”

Moet je nèt Tom hebben.

Vóór Riet uitgesproken is, staat hij al zowat op de zesde tree van de boventrap. Hoe kòn dat nu zo ineens,

flitst het ongelovig door zijn hoofd. En vanmiddag was ze nog Nee dat was wáár ook. Vanmiddag wàs zusje niet gewoon geweest, herinnert hij zich nu toch met schrik. Ze lustte heel geen eten, o ja, en haar keeltje deed prik zei ze en en ze had van die rare natte, rode oogjes Maar ziók, nee ziók was ze toen nog niet Vást niet. Hij gaat gauw kijken, hoor! Waar zou ze liggen?

Maar nèt als Tom op één na de bovenste tree heeft bereikt, komt moeder te voorschijn in de deur van de grote slaapkamer.

„Ssst!” doet ze behoedzaam met de vinger voor haar mond.

„Sssst! Hier niet komen, vent. Zusje slaapt nu net even.

En misschien is ze wel besmettelijk. Je weet nooit . . .”

Nòg meer ontsteld blijft Tom zijn moeder onbeweeglijk aanstaren.

Mag hij niet op de kamer komen?

Mieke niet eens even zien?

Als hij het onhoorbaar deed ook niet? Moeder krijgt een beetje medelijden met haar jongen, zo beduusd als hij daar boven die trap uitkomt. Maar ze durft hem heús niet binnen te laten. Eén zieke is voorlopig genoeg.

Heel voorzichtig doet ze dan maar even de deur van de ziekenkamer achter zich toe en zegt nog steeds zacht fluisterend:

„Luister eens, Tom. 't Is goed, dat je komt. Wil je even een boodschap doen voor moeder? Naar oma. Zeggen, dat moeder vanavond niet komen kan. Ze wil eerst eens afwachten, wat de dokter zegt, moet je maar zeggen. Zusje is heel erg onrustig en koortsig en heeft ook al rode vlekjes. Vraag maar, of tante Gré vanavond even hiér komt. Of dat ze nog even opbelt. Doe je 't even?”

„Ja, goed,” staat Tom te knikken.

„Goed,” zegt hij zacht.

„Maar”

„Ja vent, 'k moet nu heus weer weg, hoor. Als die kleine schat soms roept Vraag maar een biscuitje aan Riet. En zes uur weer thuis. Dag!”

Rits! moeder is meteen weer verdwenen.

O, die Tom! Hij staat daar nog een poos, of hij geen tien meer tellen kan. Wat gek, denkt hij maar. Niet bij je zusje mogen En je moeder niet bij je komen Stel je voor, dat de dokter straks óók zei, dat het heel erg was. Verschrikkelijk! Dan moest die lieve schat misschien wel naar een ziekenhuis. Stel je voor!

Tom krijgt er een beetje natte ogen van, als hij dàt zo plotseling bedenkt. Vreselijk zou dat zijn! Wat zou ze dan te keer gaan!

Ze was toch al zo'n moederskindje.

En op hèm was ze ook al zo dol!

Kèts! Kon hij het er allemaal maar weer afschoppen!

Ting-stap! IJzer op steen!
Daar gaat Tom van der Tak weer.
Wéér de lange Rozenlaan langs.
Maar nu op weg naar oma.
Die woont wel een half uur ver.

Maar nú, nú klinkt dat tingende tikgeluid hem niét als muziek in de oren.

Lang niet. Want een luide hinderlijke toon zit daar nu dwars door heen te krassen. Dat is een spijttoon. En die trekt er zich niets van aan, of hij soms heel de boel in de war schopt. Die spijttoon zit daar nu tenminste zó hard op Toms hart te hobbelen, dat die jongen nergens anders meer oren voor heeft.

Echt misnoegd loopt hij naar beneden, naar die beslagen schoenen te kijken. Moest vader of moeder er vanavond tòch per ongeluk eens erg in krijgen. Dàt zou wat zijn. Waren ze tòch al van streek natuurlijk over Mieke en dan kwam híj er ook nog bij met zijn „verre-gaande doordrijverij”, zoals vader altijd zoiets van hem noemde. Hè ja, nou zou hij best willen, dat het er weer af was

Hè bà, schrikt hij er nog bij: En hij had moeder pàs weer beloofd, dat hij zoiets niet meer doen zou Beschaamd herinnert hij zich hun gesprek daar over, een tijdje terug.

„En waar komt het meestal door, dat jij altijd zo doet?” had moeder toen gevraagd. „Bijna altijd, doordat je iemand ná wil doen, iemand, die méér is, of meer hééft dan jij. Waar of niet? En al moet je daar nu heel

erg ongehoorzaam voor zijn, daar geef je dan niet om. Als jij maar zoveel mogelijk het meeste meetelt” Ja precies zo had moeder het gezegd. Maar ze had nog meer gezegd. En daar was Tom toen heus wel een beetje van geschrokken.

Als hij daar óók nog aan terugdenkt, gaat z'n gezicht nòg triester staan.

Moeder had gezegd, dat dit immers ook de aller-eerste zonde van de wereld geweest was. De zonde van de Satan, maar ook de zonde van Eva. En de Satan is er Gods grootste vijand door geworden. En Adam en Eva, de eerste mènsen, nou, dat weet je wel, zei ze. Die wilden, net als jij meestal, nog met allerlei uitvluchten goedpraten, wat ze gedaan hadden. Gingen een ànder, de slàng, de schuld geven Tom wordt helemaal rood in zijn gezicht. Wou hij nou wéér doen, als 't uitkwam, schiet het door zijn hoofd. Hij had àl de schuld aan Kloppers willen geven. Díe had het verzonnen, díe had niet goed geluisterd Bà, was die rommel er toch maar weer af. Kèts! Kon hij het er àllemaal maar weer afschoppen! Zó had hij er toch net niks aan. Als je wist, dat je er dat je er nou ja, als je er eigenlijk zonde mee deed en je moeder er verdrietig mee maakte

Tom blijft even stilstaan en tilt zijn ene voet op. Stevig pakt hij zo'n dopje tussen vinger en duim en rukt er hard aan. Zou hij ze er met zijn vingers misschien uit kunnen trekken, hoopt hij. Maar nee, dat is een onmogelijkheid. Dat voelt hij zo. 't Zou zelfs de vraag zijn, of ze er met een nijptang uitgingen. Opeens weet hij wat. Ja, als hij dàt eens deed? Als hij straks, als hij van oma terug kwam, nog even langs de schoenmaker ging? en dan vroeg, of die ze er alstublieft weer uit wilde doen. Als hij gewoon eerlijk zei, dat hij ze volstrekt niet hebben mocht

Maar bij de gedachte, dat hij daar dan bij die Klop-

pers voor gek zou staan, laat hij dat goede plan weer varen ook. Ja, Kloppers zal hem aan zien komen, verontschuldigt hij zich gauw.

„Denk je, dat ik niets anders te doen heb?” zal hij vast nijdig gaan schreeuwen. 't Was toch altijd al zo'n driftigerd. Als je alleen maar vroeg, of je schoenen gauw klaar konden zijn, werd hij al rood in zijn gezicht. En dan wees hij altijd nijdig naar de andere kapotte schoenen op de grond. Plus nog een snauwerig verhaal er bij, dat hij het tòch al zo miserabel druk had.

Nee, bij Kloppers hoefde hij niet met zo iets aan te komen. Zou hij nóóit durven. Nóóit!

Die dingen zaten er nu eenmaal onder en daar was nu niets meer aan te doen. Ja, 't enige dat er nog aan te doen was, is ze zo stiekem mogelijk te verbergen.

Ja, dát was 't enigste

Oma van der Tak zit knusjes in haar huiskamer voor het raam te breien.

Ze is bezig aan een paar sportkousen voor Tom.

Kleine Tom, zegt ze altijd.

Vader is onze Tom. En toen opa nog leefde, was dat gewoon Tom. Tante Gré, haar dochter, woont ook bij oma. Maar die is nu niet thuis.

Die komt pas over een uur zowat van haar kantoor.

Als „kleine” Tom de straat van oma in komt, ziet hij onmiddellijk in de verte oma's zilver-grijze haren al glinsteren. Tussen de potjes en plantjes op de vensterbank door.

Hij maakt een harde jongenskrijs.

Zo roept hij zijn vriendjes ook altijd. Die kijken dan altijd om, hóe ver ze ook van hem af zijn. Maar oma kijkt niet op. Die merkt en hoort niets. Ze is veel te ingespannen bezig. Ze is juist de hiel aan het zetten van haar kous. En dat is een heel secuur telwerkje. En dan, ze verwacht niemand. En zeker geen „kleine” Tom met een minder mooie boodschap.

„Rrring!” doet Tom opeens aan de bel. Ja, nú kijkt oma wèl.

En ach, wat schrikt ze me daar, als Tom boven alles vertelt.

Ze zet er haar bril voor af.

„Annemieke zo ziek?

Hoe komt dat nu zo opeens?” vraagt ze meewarig hoofdschuddend.

Ja, dat weet Tom ook niet.

„Tante Gré moet vanavond nog maar even komen. Dan weet moeder meer van de dokter. Of opbellen,” doet hij goed zijn boodschap.

Oma knikt wel driemaal van ja.

Natuurlijk! Anders zou ze geen rust of duur hebben vanavond en vannacht.

„En kom jij dat hele eind nu zo maar alleen gelopen, ventje?” vraagt ze dan weer bezorgd over hem.

Tom knikt lachend.

Wat anders? denkt hij.

„Dacht u, dat ik met de tram gekomen was soms? Zo'n prutseindje.”

„Nou, maar het is nog een hele reis, hoor. Wel een half uur vast. En die grote, drukke brug nog over Ga maar lekker zitten, kind. Krijg je een fijn warm kopje thee van me. Met een beschuitje. Hier, neem deze stoel. Rust maar gauw uit.”

Tom lacht wéér een beetje minachtend. Hij hoeft heus niet te zitten, hoor.

„Uitrusten . . . ,” zegt hij smalend. „En ik heb nog wel van die ij” Maar meteen houdt hij stil. Nee, niet opscheppen! Je weet maar nooit. Als oma het eens aan tante Gré vertelde straks. En dñe weer aan moeder vanavond Was hij er lelijk bij.

Oma kijkt Tom nieuwsgierig aan. Waarom maakt hij zijn zin niet af? denkt ze.

„Nou, wàt heb je?”

„Van v van die ij ij ij ijzersterke bénen,” zegt Tom dan maar gauw.

Hij kleurt er een beetje bij.

„Ja kind, die had je opa ook.”

Oma zucht, als ze dat zegt. Dat doet ze altijd, als ze het over haar gestorven man heeft. „Die kon toch ook altijd zo goed lopen. Die was nou nóóit moe, hè. Ik wel hoor! Die voeten van míj! Ik zou wel altijd op een ezeltje willen rijden,” grapt ze.

„Zoals ik vroeger wel eens mocht aan het strand.”

Tom grinnikt. Hij ziet oma al. Hij kijkt ook naar de schoorsteen. Daar staat opa's portret. Hij kent opa nog wel van toen hij nog maar zes jaar was. Nu is hij al bijna negen. Hij ging ook vaak met opa op stap. Naar de grote boten kijken in de havens. En wel eens naar de beestenmarkt.

O zo fijn was dat! Ja, het was echt jammer dat opa dood was.

Dat vindt Tom telkens weer.

Terwijl hij smult van zijn beschuitje en zijn thee met erg veel suiker, zit hij dat allemaal te bepeinen.

Hij lijkt op opa. Zo om te zien en zoals hij doet, zeggen ze allemaal. Nou, dat vindt hij best leuk.

Hij wil wel graag op opa lijken. En hij wil wel worden zoals opa ook. Ondertussen zit oma naar Toms gezicht te kijken.

Ze denkt ongeveer hetzelfde als hij.

't Is een wonder, denkt ze voor de zoveelste keer. Altijd wanneer ik die lieve jongen zie, moet ik aan zijn grootvader denken. Wat lijkt hij er toch sprekend op.

„Dat is nu volgende maand al twee jaar, ventje, dat opa weg is,” zegt ze zacht. Ze kijkt nu óók naar het grote portret op de schoorsteenmantel. Haar ogen worden vochtig.

„Hij was toch zo'n goede man, kind. Zo vriendelijk en trouw. Iedereen hield veel van hem. Hij wist zo

goed, dat God hem altijd zag. Dat zei hij vaak. Hij wilde zo graag een vroom kind van zijn hemelse Vader zijn."

Tom knikt maar zo'n beetje. Hij weet het al best. Oma heeft dat allemaal al zo vaak gezegd. Ook van dat opa nu in de hemel is. Omdat de Here Jezus ook voor hem de straf voor al zijn zonden heeft willen dragen. Dat gelóofde opa vast Hij had het nog tegen oma gezegd, vóór hij sterven ging

„Ik hoop maar, dat jij ook zo wordt, kind” Zie je wel. Dàcht hij het niet, dat oma dat er weer achter zeggen zou? Tom wordt er echt verlegen van. Zo'n lieverdje is hij anders niet, beseft hij met echt schuld-

gevoel. Wat hij nu pas weer uitgevoerd heeft, kan je niet bepaald zo braaf noemen Als oma het wist

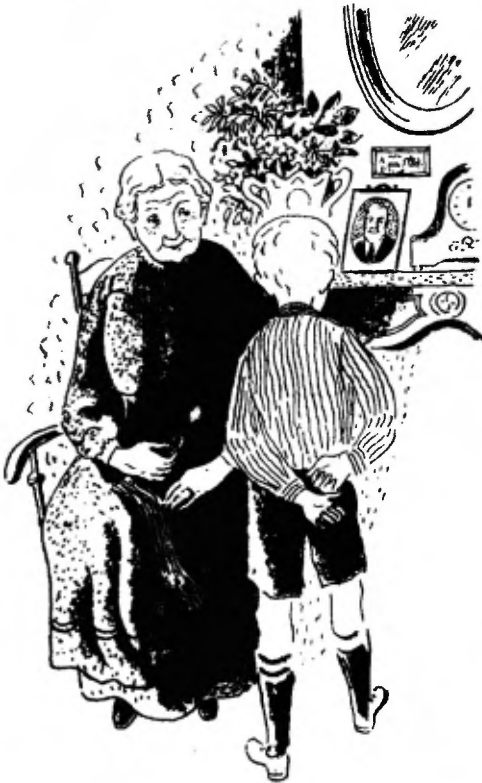
Kom, hij zal maar weer eens weggaan.

De grond wordt hem hier een beetje te heet onder de voeten.

Ja, zie je wel, het is al kwart over vijf. Als hij soms die brug eens tegen had. Vlak na zijn laatste theeslok, staat hij op. „Dag oma,” groet hij beleefd. „Ik moet nu heus weer weg.”

„Nu al? Wacht je niet even op tante Gré?”

Tom schudt gauw van nee.

Dag, oma, ik moet nu heus weer weg.

„Ik moet beslist om zes uur thuis zijn van moeder. Dan eten we altijd precies, weet u.”

Oma kijkt ook op de klok. „Ja,” rekest ze uit, „ja, dan mag je wel gaan. Wees maar voorzichtig hoor ventje, in dat drukke verkeer. 't Is eigenlijk geen werk voor zo'n klein kind, helemaal alleen. Niet te dicht bij het water komen, hoor, daar bij die brug. Pas maar op!”

„Ja oma, nee oma, ja oma.”

Tom lacht er maar wat om. Stel je voor, hij een klein kind! Hij niet alleen door 't verkeer. Nogal wat aan ook! Hij geeft oma een stijve afscheidszoen. „Dag!” zegt hij nog eens. Oma is toch een echte lieverd.

„En beterschap met die kleine schat, hoor.”

„Ja, oma, dank u.”

Buiten kijkt Tom nog even naar boven, naar oma's ramen.

Zie je wel. Daar staat oma weer. Moet hij altijd nog even naar haar wuiven. Dàg! Dàg!

„Jij gaat pàng! met míj mee! En jij ook!”

Beterschap met Mieke, zei oma. Ja, hoe zou het nu met haar zijn? Daar loopt Tom op de terugweg al maar aan te denken. Hij ziet Annemiekes lieve krullekopje voor zich, zoals ze vanmiddag in haar tafelstoel zat. Een beetje behuïld en ze wilde helemaal niet lachen. Al deed hij nóg zo gek met zijn neus en lippen. Dat kon hij altijd zo leuk. Zoals de konijntjes doen, noemde hij het. Ha fijn, hij is bijna bij de brug, ziet hij daar. Hij schiet al lekker op. Hij is echt nieuwsgierig of de dokter al geweest is, in die tussentijd.

Weet je wat? Hij gaat looppas doen. Schiet hij nog veel gauwer op.

„Links-rechts . . . links . . . links . . .,” doet hij er zijn gymnastiekleraar bij na. Ja, zó zal hij 't vol zien te houden, tot hij thuis is.

Maar opeens . . . Wat is dat?

Hoort hij daar zijn naam roepen? Ja, hoor maar! „Tom van der Tak! Tom! Tom van der Taaa . . . k!”

Verbaasd houdt Tom stil en kijkt om. Wie kan dat zijn? O, hij ziet het al. Tijs Timmers doet het. Tijs Timmers van school. Die komt hard dravend achter hem aan.

Tom blijft even stilstaan en wacht tot Tijs vlak bij is. „Hallo,” zegt hij dan nieuwsgierig. „Waar ga jij naar toe?”

„Ik? Nergens naar toe. Ik liep hier zo maar en toen zag ik jou ineens. En waar ga jij naar toe? Een boodschap?”

„Nee,” schudt Tom. „Ik ben naar mijn oma geweest en nu ga 'k weer naar huis.”

„Ga 'k zover met je mee. Kijk es!”

Tijs laat Tom een grote, zachte, donker-grijze kleibal zien. Daar kneedt hij allemaal deuken in met zijn duim. Net zwarte stopverf is het.

„Hoe kom je daaraan? Wat ga je daar mee doen?” vraagt Tom schielijk. Nee maar! wat een fijn goedje is dat!

„Van een jongen gekregen, kan je fijn balletjes van maken,” scheidt Tijs op. „En die mik ik dan ergens op, jô. Zo lollig! Doe ik al de hele tijd. Op een kale bol bijvoorbeeld. Dan zit er een grote vlieg op”

Toms ogen gaan een beetje glimmen. Heb je Tijs weer, denkt hij. Die kan je op school ook altijd zo laten lachen. Hij kent Tijs nog niet zo heel goed. Hij zit pas een paar weken bij hem in de vierde klas. Dat komt, omdat Tijs vóór de vakantie is blijven zitten. Hij hóórde dus eigenlijk in de vijfde. Maar nu voert hij nòg bijna niets uit. Mijnheer is o zo dikwijls nijdig op hem. Maar hij dúrft zo veel. Hij zit de hele tijd maar allerlei erg ondeugende dingen te doen. Achter mijnheers rug natuurlijk. Maar Karel en Flip en Wouter en hij weten dan soms geen raad van de lach. Ja, best leuk, dat die Tijs zo ver meeloopt. Heeft hij fijn gezelschap dat hele eind. Begerig kijkt hij naar Tijs' handen.

Had hij ook maar zo'n stuk.

Tijs merkt wel, wat Tom graag wil.

„Oók wat van hebben?” biedt hij gul aan. Goed, Tom wil best wat van dat zachte glibberige goedje. „Hier,” zegt Tijs en hij geeft zowat de helft aan Tom.

Hè, wat een lekker bonkje. Wat voelt dat fijn. Gauw probeert Tom, of híj er ook balletjes van draaien kan.

Tijs heeft er al weer een klaar. Z'n kleine, bruine ogen zoeken slim rond naar een leuk mikpunt.

„Dáár jô, op die brug!” roept hij dan. „Daar moet jij toch over, hè?”

Tom knikt.

„Kan je ze op een schipper z'n pet gooien! Denkt-ie, dat er een meeuw wat op zijn hoofd laat vallen”

Tom proest het uit. Hoe verzint die Tijs dat toch!

Op een holletje rennen de jongens op de brugleuning af. Als er nu maar een schip wàs

Onder het rennen hoort Tijs het beslag van Toms zolen ketsen. Hij kijkt er bewonderend naar. Oei! Hij ziet het vuur er onder uitspringen op die grote ronde keien, die ze over moeten. Wat is dat voor fijn spul, denkt hij jaloers.

Als ze op de brug zijn, vraagt hij gauw: „Licht je voet eens op, zeg.”

Tom snapt direct, wat Tijs bedoelt. Zo trots als een pauw laat hij allebei zijn zolen zien.

„Reuze, hè?” pocht hij er bij.

„Ja,” zegt Tijs. „Maar e ik dacht, dat jij nooit beslag mocht. Dat zei je toch verleden week, of wàs jij dat niet”

Tom wordt vuurrood tot over zijn oren. Had hij dat gezegd? Wat een sufferd! Dat weet hij al niet meer. „N n nnou ja, jô,” zegt hij hakkelend. „De schoenmaker wilde het er zo graag onder doen”

„O,” zegt Tijs enkel. Hij kijkt Tom een beetje onderzoekend aan. Waarom krijgt dat zoete jongetje zo'n kleur? Dat is vast geen zuivere koffie, zou meneer op school zeggen. Zou hij het stíl gedaan hebben? Zó!! Dat zoete joggie durfde dan nog al wat. Zou je op school anders niet zeggen. Deed-ie altijd zo kinderachtig en verlegen tegen mijnheer, als hij een standje kreeg.

„Heb je stiékem laten doen!” zegt hij ineens op de man af. „Ja of niet? Zeg es eerlijk?”

Tom schrikt er van. Hij wordt boos ook. Nou moet Tijs niet zo zeuren.

„Gaat jóú toch zeker niks an,” snauwt hij driftig.

„Bemoei je er niet mee alsjeblijft.” Hij gaat alleen

doorlopen. Pff. Hij zal aan die Tijs vragen, wat hij doen mag. Laat die nou gauw zijn mond houden. Zeker omdat hij zèlf zo'n brave jongen is

Maar daar schrikt Tijs van, dat Tom van hem weg loopt. Hij wou maar een beetje plagen. Nee, nou moet die Tom hem niet ineens in de steek laten. Hij liep zich toch al zo te vervelen. Hij was veel te blij, dat hij iemand gevonden had, waar hij kattekwaad mee uithalen kon. Was veel leuker dan alleen. En die Van der Tak valt best mee, merkt hij nu. Die durfde bèst wat. Tijs gaat gauw zoete broodjes bakken.

„Wacht nou even, jô. Doe nou niet zo flauw,” zegt hij zo vertrouwelijk mogelijk. „Ik zei het zó maar. Laten we nou fijn gaan gooien, jô.”

Hij slaat zijn arm hartelijk om Toms nek. Zó aardig vindt hij Tom, moet dat betekenen. Goed, Tom wil wel weer goed zijn. Hij heeft er reuzezin in, om te gaan gooien. Maar die vervelende Tijs ook, met z'n stiekem

Hij hééft het niet stiekem gedaan

Een beetje kribberig nog doet hij Tijs' arm van z'n schouders af en blijft dan stilstaan.

Weer gerustgesteld, begint Tijs gauw een nieuw balletje te rollen tussen zijn vlakke handen. Jammer, nu is er nèt geen schip te zien. Wat zullen ze dàn doen? Dan gooien ze maar een poosje, wie het verste kan.

Tom vindt het enig. Maar Tijs verveelt het gauw. Daar heb je geen „lol” bij, vindt hij. Há, nou weet hij al wat.

„Kom mee, Tom! Aan het eind van de brug! Daar kun je ze fijn op de mensen schieten! Zonder dat ze er erg in hebben. Je weet wel, die daar onder door gaan!”

Ja, Tom begrijpt het. Bij het begin en het einde van de brug kun je met een stenen trap naar beneden.

Dan kom je op de kade, die onder de brug door, langs het brede water ligt.

Daar krioelt het altijd van de drukte.
Tom holt Tijs verwachtend achterna.
Om zes uur thuis?
Geen haar op zijn hoofd, die dáár nog aan denkt.
Zijn zieke zusje? Hoe is het mogelijk, dat hij die nu
helemaal vergeten kan
Höllen jongens!
Fijn gooien gaan, jongens!
Kijken wat Tijs doet!
Nog nooit heeft hij zó iets leuks gespeeld!

Vlak bij de brugbomen blijft Tijs pas stilstaan.
„Moet je zien, zeg. Als er nu straks een juffie op de
fiets voorbij gaat, gooi ik gauw zo'n stukkie „chocolade”
op haar rug. Of door een open raampje van een auto,
óók leuk!” Tijs gnuift van boze plaaglust.

O, hij weet nog zoveel andere manieren, waarop je
de mensen kan laten schrikken.

Tom weifelt even. Kan je dat eigenlijk wel doen,
denkt hij. Zou het niet een beetje gevaarlijk zijn?
Als iemand het eens in zijn oog kreeg? En als er
dan een auto aankwam? Maar nee, laat hij nou
niet flauw zijn. Hij durfde ook nooit eens wat

„Ja, jô,” doet hij groot mee. „Laten we trefbal doen!
Als je iemand ráákt, is-ie àf!”

Tijs kijkt Tom wéér éven bewonderend aan. Tom
ziet het. Hij wordt er nog overmoediger van.

„Wie de meeste raakt, krijgt een tien voor z'n gym-
nastiek op z'n rapport!” schreeuwt hij opgewonden.
„Allo! Gooi op!”

Even flitst het door zijn brein: Ja, maar bij ècht tref-
bal mag je afweren met je handen.

Maar die mensen daar beneden kunnen dat niet
doen

Gééft dat nou, sust hij die stille waarschuwing weg.
Pàng! daar vliegt zijn kogel al op een auto af. Oei!

Wel vijf meter mis zowat. Pàng! Daar vliegt die van Tijs. Die wil de oude man daar achter die handkar raken. Maar de oude baas daar pal beneden is een gladde. Die heeft het onmiddellijk in de gaten, vanwaar hij bestookt wordt.

Hij balt zijn vuist en schreeuwt woedend iets naar boven. Zoiets van „politie” horen ze hem roepen.

Tijs wuift sarrend terug.

„O ja?” roept hij. „Dag! 't Ga je goed, hoor!”

Hij durft best. Die man kan toch niet op hem af komen met de kar.

Tom wordt er een beetje verlegen van. Hij lacht bijna niet terug, als Tijs hem triomfantelijk aankijkt. Hij loopt een eindje van de brugleuning vandaan. Dat die man hem niet meer zien kan. Hij vindt het niets leuk, een oude man zo boos te maken. Eigenlijk is dat laf, voelt hij best. „Niet zo brutaal doen,” zegt hij een beetje kwaad.

„Geeft dat,” zegt Tijs. „Juist lollig! Kijken wat-ie doet.”

Wacht, hij ziet al weer een nieuwe prooi.

Een dame met een kinderwagen!

Kijk, het kindje er in zit rechtop te spelen met een grote, witte teddy-beer.

„Die ijsbeer schiet ik dood!” schreeuwt Tijs.

„Ga eens een eindje op zij, Tom! Dwars door z'n kop schiet ik-em!”

Tijs houdt z'n arm gestrekt, om met kracht te raken. Maar dat vindt Tom nu toch zéker te erg. Hij houdt gauw Tijs' arm tegen en schreeuwt nijdig: „Nee, niet doen Tijs, als je dat kleine kind soms raakt! Dat is gemeen!”

Want héél, héél even schiet het door Toms hoofd: Vroeger zat Annemieke ook zo in haar wagen. Toen ze nog een baby was. Stel je voor, dat ze háár toen óók eens zo

Maar Tijs wil niet luisteren.

„Jô, wat gééft dat nou? 't Is toch zacht spul. Zal dat kind niks van krijgen, hoor!”

Dreigend houdt hij zijn arm opnieuw klaar.

Maar nu, nu wordt hij weer van een andere zijde verhinderd.

Een oude dame komt net langs. En die ziet, wat die onbesuisde jongens daar aan het doen zijn. Daar moet ze toch éven iets van zeggen, vindt ze.

Ze tikt vriendelijk op Tijs' schouder en zegt met een echte lieve, oude damesstem:

„Dat moest je liever niet doen, jongens. Voelen jullie zèlf niet, dat zoiets erg gevaarlijk zijn kan?”

De jongens schrikken allebei. Maar Tom het ergste.

Hij krijgt een erge kleur. Hij schaamt zich. Zo zou oma ook doen, flitst het door zijn hoofd. Maar Tijs, die schaamt zich niets. O nee, heel niet. Die wordt juist kwaad. „Pf!” doet hij met een uitdagend gezicht.

Wat heb jij met mij te maken, betekent dat. Tom schaamt zich nu nòg erger. Als Tijs zo tegen oma durfde doen . . . nou, dan zou hij hem even. Reken maar.

Het oude dametje zegt maar niets meer.

Schouderophalend loopt ze door. Als zulke domme jongens niet luisteren wilden, ja, dan kan ze er verder ook niet tegenop. Dan

Dat moest je liever niet doen, jongens.

moet er maar een agent naar kijken. Als ze er straks een ziet, zal ze die toch eens waarschuwen. Moet een fietser of een chauffeur zoiets in zijn oog krijgen Foei!

Maar Tijs, nou, Tijs kan best tegen háár op. Hoor maar eens even! „Ouwe taaie!” schreeuwt hij haar keihard achterna. Alsof hij zeggen wil: „Ga jij maar gauw door hoor, bemoeial!”

Nu is de maat vol bij Tom. Die Tijs valt hem reusachtig tegen en hij gaat verder niet met hem mee ook. Karel en Flip en Wouter deden nooit zoiets. Nee, hij gaat alleen door, direct.

Gelijk denkt hij ook weer aan thuis. Oei! Hij liep hier maar te spelen. Maar hoe laat zou het eigenlijk al wel zijn Oei! Misschien had hij al veel te lang hier zijn tijd verknoeid.

Gejaagd zoeken zijn ogen de wijzers op de verre Torenlaankerk. Wat? schrikt hij. Kwart voor zes al? Haalt hij nóóit meer

„Ik loop door, hoor Tijs!” waarschuwt hij gauw achterom. „Ik moet om zes uur thuis zijn”

Hè nee, dát vindt Tijs geweldig jammer. Hij trekt een overdreven spijtig gezicht en smeekt overredend: „Toe jô, wat geeft dat nou! Dan kom je maar wat later. Nog niet erg. Zeg je, dat je zo lang voor de brug hebt moeten wachten”

Maar nú is Tijs aan het verkeerde adres. Nee hoor, Tom gaat regelrecht naar huis en daarmee uit. Ja, hij zal me daar thuis nog een potje gaan liegen ook.

„Bonjour, hoor!” roept hij. „Doe jij dat zèlf maar.”
Roets! Op een draf holt hij weg.

Maar Tijs laat zijn mooiste prooi van deze middag zo gauw niet los. Hij loopt hard met Tom mee. „Kijk dan nog éven,” lokt hij. „Nog één keertje!”

Nee maar, ziet hij dáár even iets énigs! Hij trekt Tom aan zijn mouw een paar stappen mee terug. Dan wijst hij weer schuin onder de brug. „Die agènt, jô!

Doen? Wèdden dat ik die een kleidopje precies op z'n grote neus durf te zetten?"

Stomverbaasd over zóveel lef, blijft Tom werkelijk een ogenblikje stilstaan. Moet je toch dūrven, denkt hij. Om ijskoud een agent in 't ootje te gaan nemen.

Of zou 't maar bluf zijn?

Maar nee hoor, Tijs begint werkelijk te tellen:

„Eén” zegt hij langzaam. „Twee” „Drie Pàng!”

Maar, vóór zijn gestrekte arm het kluitje op het goede ogenblik los laten kan, wordt die opeens kràchtig van achter af vastgepakt.

En een barse mannenstem roept: „Juist! Jij gaat pàng met mij mee. En jíj ook!”

O, die arme, verblufte Tom.

Nog vóór die bliksemsnel voor dat gevaarlijke daar achter hem wegvluchten kan, voelt hij ook een knellende greep om zijn pòls.

O, 't is of hij door de grond zinkt van schrik, als hij ziet, wié hen daar zo onverwacht vastgrijpt. Een agent is het! Een agent in uniform en met boos-fonkelende ogen onder de grote klep van zijn platte pet.

Maar maar waar komt die zo ineens vandaan? suist het door zijn hoofd. Dat kan toch die agent van beneden nog niet zijn? Maar hij krijgt niet lang gelegenheid om daarover te piekeren. Hij voelt een stevige duw in zijn rug en de barse stem daar achter hem snauwt: „Allo! Mars! Loop maar voor me uit, allebei! En mee naar 't bureau! Alsjeblieft! We zullen jullie leren om ongelukken te maken en oude mensen uit te jouwen. Ja, hoe wéét ik dat, hè?” vraagt hij ijszig grijnzend, als hij ziet, dat Tom hem door en door verbijsterd aanstaart.

„Moet je daar beneden maar eens aan een oude man achter een handkar gaan vragen. Of aan een oude dame daar aan het eind van de brug. Snap je 't nou?”

Maar, nu vindt Tom eindelijk zijn spraak terug. Dat heeft hij immers niet gedaan.

„Dat heb ik heús niet . . . ,” begint hij zich half-huilend te verdedigen.

Maar de boze agent maakt korte metten.

„Wát wou je me vertellen, kwajongen! Dat jij niks gedaan hebt? Je staat daar met de spullen in je handen.”

De agent wijst naar de kleibal.

„En als bovendien nog twee verschillende mensen achter elkaar met klachten over jullie naar me toekomen?”

„Maar ik . . . , ik”

Tom kàn haast niet verder. Zó moet hij schreien.

„Ja, houd je mond maar en loop door, alsjeblieft!”

Sommige voorbijgangers blijven even stilstaan. Ze lachen en roepen wat. Zijn die twee deugnieten er even bij. Zeker kattedwaad uitgevoerd of gevoetbald. Grote jongens beginnen treiterig te joelen. Het wordt zoiets als een opstootje daar bij die brug. Maar méé moeten ze. Tom net zo goed. Tijs neemt het nog al kalm op. Het is voor hem geen nieuwtje zoiets. Is hem al eens meer overkomen, hoor. En als hij enigszins kans ziet, piept hij hem onderweg. Daar kan die agent op rekenen. Hij kijkt gewoon van: Kan mij het schelen. Wat geef ik er om. Maar die arme Tom! Die is radeloos! Hij lóópt wel mee, maar hij weet eigenlijk niet, dat hij het doet. Hij is totaal in de war. De straat lijkt een grote zee. Een stenenzee! Er komt geen eind aan. O moeder! wil hij wel hardop roepen. O vader, help me toch! Wat gaan ze nu toch met me doen!

Hij snikt verschrikkelijk.

De tranen stromen langs zijn wangen. Nog nóóit in zijn hele leven is er zoiets vreselijks met hem gebeurd. O, als oma dat nu eens wist! Dat hij hier zo liep opgebracht werd. O, en zusje Opnieuw barst de arme jongen hardop in huilen uit. Nú kijken de mensen

die hem passeren echt medelijdend. Verschrikkelijk, wat is die jongen bang, dat hij mee moet, denken ze.

„Wat zou hij gedaan hebben?” hoort Tom duidelijk een meisje vragen. „Zeker gestolen,” zegt een ander kind terug.

Hu! Tom ijst er van. Gestolen? Hij? Hij wil wel gillen: „Néé! Dat heb ik niet gedaan! Ik heb niéts gedaan! Tijs heeft het gedaan!”

Maar dóorlopen moet hij! Al maar doorlopen. En Tijs ook. Weg te piepen valt er niets. Die agent kijkt wel uit. O, had die Tijs hem maar niet ingehaald, denkt Tom al voor de zoveelste keer. Was hij maar één minuutje eerder naar huis gehold! Zouden ze hem daar op dat bureau nou de hele nacht houden?

Het was al bijna avond . . . Misschien moest hij dan wel in een donker hok slapen. Bij ratten en muizen. Dat had hij wel eens ergens gelezen . . . O, Tom kòn opeens niet meer verder van angst en benauwdheid.

Met zijn armen voor zijn gezicht blijft hij trillend stilstaan. Hij doet geen stàp meer! Hij dùrft niet! Er komt dan maar van wat er van komt . . . Ja, dat kun je nèt denken!

Daar is die barse stem weer en ook weer zo'n stevige ruk aan zijn arm.

„Allo jongen! Doorlopen alsjeblijft, hè? Je bent er nou zo! Ja ja, niet veel zin, hè? Dat kènnen we. Eerst schandalige streken uithalen en dan lopen grienen, hè? Ja ja, dat kennen we.”

Maar dan schrikt de agent zelf.

„Alla! Hiér blijven jij!” roept hij met een sprong naar Tijs. Die glipte me daar zo verdacht achterom. Wou die kleine aap er van door gaan? Nog net bijtijds grijpt hij hem bij zijn windjak.

„Hier baas! Dàcht je dat? Moet je vroeger opstaan! Wacht, jóu zullen we verder een polsje geven . . .”

Moeder kan ook wat beters doen.

Mevrouw van der Tak, Toms moeder, zit onder-tussen bij het bedje van Annemieke, haar kleine meisje. Hoge koorts heeft ze. Tenminste een paar uren geleden. Nu slaapt ze al een heel poosje tamelijk rustig. Maar telkens kucht ze wat en woelt dan een beetje. Soms wordt ze éven wakker en huilt verdrietig. In haar keeltje zit het, wijst ze dan. Ze kreunt er bij en kijkt moeder smekend aan. Alsof ze zeggen wil: Help me toch, haal die pijn en al dat nare daar toch alle-maal weg.

Dat gaat mis, zit moeder zich angstig te maken. Die rode vlekjes in haar gezichtje staan haar niets aan. Dat wordt vast de een of andere kinderziekte. Het kàn natuurlijk gewoon mazelen zijn, of rode hond of zoiets, maar even zo goed roodvonk of nog iets ergers. Hè, kwam de dokter toch maar gauw. Die onzekerheid is zo naar. Moeder kijkt op de klok. Kwart voor zes? Gelukkig, dan komt vader tenminste al gauw. Misschien dat die niet zo bang is als zij. En Tom kan ook zowat over een kwartier thuis zijn, denkt ze. Wat stond dat jog daarstraks zielig te kijken. Als er met Annemieke iets aan de hand was, wist hij nooit raad, was hij dadelijk erg bezorgd. Trouwens, het is helemaal zo'n „putzitter", die Tom van haar, zat ze te denken. Hij lijkt wel op z'n moeder, bekent ze eerlijk, met een klein lachje, voor zich heen. Zij is immers zelf ook altijd zo gauw van streek. Ja, gelukkig dat vader . . .

„Ha!" zegt ze opeens. Want daar hoort ze de buiten-deur dichtslaan. En er was niet gebeld. Gelukkig, daar heb je vader! En ja hoor! Geen tien tellen later staat

Toms moeder zit ondertussen bij het bedje van Annemieke.

vader als met een bezorgd gezicht in de slaapkamer. „En?” is het eerste wat hij zegt. „Wat vertelt Riet me daar?” Hij kijkt moeder gespannen aan, terwijl hij haar goedendag kust.

„Ja, wist ik het maar,” antwoordt moeder. „De temperatuur was vanmiddag 39.6. En een beetje uitslag, hè. Kijk maar, allemaal vlekjes . . .”

Op zijn tenen buigt vader zich over zijn kleine dochtertje heen. Hij bekijkt haar een poosje aandachtig. Haar halsje ook. Dan tuit hij geruststellend zijn lippen naar voren.

„Roodvonk is het al vast niet, denk ik,” zegt hij.

„Waar zie je dat aan?” vraagt moeder gretig.

„Dan zou ze er heel anders uitzien. Dan was haar gezichtje ook wel rood, maar toch anders. En dan zou haar neusje en kinnetje wit zijn, heb ik wel eens ge-

lezen. Trouwens, ik zie het al, hoor. Onze kleine Mieke heeft stevig de mazelen te pakken. Let maar eens op, wat straks de dokter zegt."

Moeder slaakt een zucht van verlichting.

„Hè," zegt ze met een lachje. „Ik wou dat je een half uur eerder thuis gekomen was."

„Waarom?"

„Nou, dan was ik niet zo ongerust geweest. Ik verbeeldde me maar, dat het vast iets ergs moest zijn. Heb ik die arme Tom ook nog bang gemaakt. En hij heeft het zelf al lang gehad"

„Waar is Tom?" vraagt vader.

„Even naar oma. Zeggen, dat ik vanavond niet komen kan. Maar om zes uur kan hij weer thuis zijn. Wacht, ik zal even een kop thee voor je boven halen."

Maar om zes uur komt Tom niét thuis. Kwart óver zes ook nog niet. De dokter komt wèl. En ja hoor? Vader had gelijk. Zusje hééft mazelen. „Geen zorg maar," zegt de dokter.

„Die koorts is al aan het verminderen en verder maar goed oppassen voor tocht. Overmorgen hoop ik terug te komen. En hier is een recept voor een lekker drankje. Dat kunt u haar ingeven als ze wakker wordt of morgen is ook goed."

Moeder knikt.

„Moeten we er steeds maar bij blijven, dokter?"

Dokter schudt goedig met zijn hoofd van nee.

„Gaat u maar gerust even eten beneden. Die kleine slaapt nog wel een poosje door. Goedenavond."

„Goedenavond, dokter."

Goed, ze zullen dan maar gaan eten, nu dokter weg is. Half zeven is het al. Maar . . . er is nog geen Tom te zien.

Vader begint te mopperen.

„Waar blijft die jongen nou toch! Het eten staat op tafel. Ze kunnen toch niet blijven wachten.

Moeder knikt. Ja, ze moeten maar beginnen. Riet moet ook weg op haar tijd. Ze moet de vaten dadelijk maar ongewassen laten staan. Wat een rare boel hier vanavond, zit vader stil te denken. Anders moet je op deze tijd nogal eens zeggen:

„Houdt toch eens een beetje stil, druktemaker!”
Of: „Láát dit, of dóe dat!” Maar moet je nú horen!
Wat een akelige, doodse stilte. Dan maar liever een beetje verbieden en mopperen hoor. Veel liever.

Moeder begrijpt letterlijk niets van het geval. Ze begint ècht wat ongerust te worden. Ze kijkt om de vijf minuten het raam uit en op de klok. Het eten smaakt er haar niet van.

Waarom komt die Tom nou toch niet?

Kwart voor zéven al!

't Is toch te gèk

Opeens weet ze geen raad meer.

Ze legt haar vork en mes neer en kijkt vader wanhopig aan.

„Als hij maar geen ongeluk gekregen heeft,” zegt ze benauwd.

Maar vader houdt zich goed.

„Welnee,” probeert die te raden. „Die is ijskoud bij oma blijven eten en komt dan straks met tante Gré mee hier naar toe. Zul je beleven”

Maar moeder schudt beslist van nee. „Dat doet Tom niet,” zegt ze. „Hij weet best, dat wij dan ongerust worden. Zoveel verstand heeft hij nog wel”

Maar vader houdt vol: „'t Is anders een bar eigenzinnig joggie soms. Als hij iets in zijn hoofd heeft, geeft hij 't niet gauw op, dat weet je net zo goed als ik.”

Maar moeder wil het eenvoudig niet geloven, dat Tom zoiets doen zal. Nee, er is vast iets anders.

„Weet je wat?” zegt ze. „Spring jij gauw op je fiets als je klaar bent met eten. En ga dan even bij Oma vragen. Dan weten we dat tenminste zeker.”

„Goed,” zegt vader.

Ja, dat lijkt hem ook het beste.

Hij slikt gauw zijn laatste happen door en haalt dan de Bijbel van de schoorsteenmantel.

Gek, denkt hij weer. Anders doet Tom dat altijd. Een beetje gehaast zoekt hij het hoofdstuk op, dat aan de beurt is. Gek, denkt hij dan nog weer eens. Nou hoef ik niet te zeggen: „Zal Mieke stil zijn?” Hij schudt een beetje met zijn hoofd. Nee hoor, niets aan zo. Zo maar met je tweetjes aan tafel.

Moeder hoort bijna niets van wat vader leest. Ze zit maar aan Tom te denken. Stel je voor, dat hij nou eens overreden is of daar bij die brug eens te ver over de leuning is gaan hangen. Als die jongens alleen zijn, doen ze soms de gevaarlijkste d

Opeens is het, of moeders hart stil staat. Want daar gooit plotseling de telefoon z'n luide rinkel de kamer door. Dwars door vaders lezen heen. „Rrring, rrring!”

Moeders hele lijf schokt op van de schrik. Met grote angstogen staart ze haar man aan. Nou, die schrikt eigenlijk ook een beetje. Hij houdt direct op met lezen en kijkt zijn vrouw een paar tellen strak aan.

't Is of zijn ogen vragen: Tom? Tòch Tom? Iets ergs? Maar dan springt hij met één sprong naar zijn bureau en neemt haastig de hoorn van de haak.

„Met Van der Tak, Rozenlaan,” zegt hij zo gewoon mogelijk.

Moeder kijkt gespannen toe. Als vader nu maar geen schrikgezicht trekt of bleek wordt denkt ze.

„Op 't bureau?” hoort ze dan haar man verbaasd vragen. „Op 't politiebureau?”

Nu wordt moeder wit tot haar lippen toe. Zie je wel! Dàcht ze het al niet? Een ongeluk!

Ze vliégt overeind. Ze wil vaders arm pakken.

Nee, ze zal meeluisteren aan de verklikker En dan dan horen ze het allebei: Hun jongen zit op het politiebureau aan de Bruglaan. Zijn vader kan hem daar komen halen.

„Hij is op heterdaad betrapt bij straatschenderij en heeft bovendien oude mensen uitgejouwd. Dat kan niet door de beugel,” zegt een zware mannenstem aan het andere eind van de verbinding.

Verschrikkelijk! Vader en moeder kunnen hun oren bijna niet geloven.

„Goed, ik kom,” zegt vader een beetje hees en legt dan verslagen de hoorn neer.

Wéér kijken die twee in elkanders ogen. 't Is of ze nú willen zeggen: Ja, daar stáán we nu, hè. De vader en moeder van een jongen die op het politiebureau zit.

„Hoe is 't mogelijk,” zegt moeder zacht. „Hoe is 't mogelijk.” En dat zegt ze telkens maar weer. Ze schudt haar hoofd heen en weer van ontsteltenis. „Onze Tom op een bureau! Onze Tom meegenomen! Hoe is 't mogelijk! ”

Anders weet ze niet te zeggen.

Vader zegt nog helemaal niets. Maar zijn gezicht staat op zwaar onweer. Straatschenderij! denkt die maar. Oude mensen uitjouwen! Een fijn heer, die zoon van hem. Ze hadden hem voor zijn part de hele nacht wel kunnen houden, denkt hij driftig. Maar dat durft hij niet hardop te zeggen. Zou je moeder horen! Maar dat het zo'n snuiter goed zou doen, dat 's vast. Gek, toch haast hij zich naar de gang om zijn jas. Toch wil hij naar het schijnt „dat fijne heer” maar onmiddellijk halen gaan.

Als hij weer binnenkomt zegt hij eindelijk schamper: „Dat is nou wat je noemt een gezellig baantje.”

Hij sjort nijdig aan zijn jaskraag die al lang goed zit. „Mijnheer de inspecteur, mag ik alstublieft dat lieve

zoontje van me terug. Dat lieve jongetje, dat zich zo keurig gedragen heeft vanmiddag."

Zuurzoet, als een boer die kiespijn heeft, lacht hij er bij, als hij dat allemaal zegt.

„Zou 't wel wáár zijn," tracht moeder nog wat goed te praten.

Ach, ze is eigenlijk diep in haar hart zo blij, dat Tom in ieder geval nog helemaal springlevend is. Maar nu wordt vader nòg bozer.

„Begin daar nu alsjeblieft niet mee, vrouw," zegt hij echt een beetje onvriendelijk.

„Ze zullen zo'n drommelse jongen heus niet voor niets straffen daar. Bäh! Hij is nog niet gelukkig als hij straks thuis is. Dat beloof ik hem! Nou, dan ga ik maar."

Floep! Vader is verdwenen.

Arme moeder! Nog vóór ze kans krijgt vader op een andere manier wat te kalmeren, hoort ze de buitendeur al met een knàl dichtslaan.

Arme moeder! Ze begint opeens te schreien. Zo echt verdrietig te schreien. O, wat is alles op eenmaal naar vanmiddag.

Eerst een erg zieke Annemieke. Dàn je jongen op het politiebureau. En nu ook nog een boze vader er bij. Dat is allemaal te veel tegelijk. Daar kan ze niet zonder huilbui doorheen komen. Waarom deed die Tom toch zo! Vader had gelijk. Het was een grote schande. Maar . . . wat zal die arme jongen het daar verschrikkelijk benauwd hebben . . . Zo helemaal alleen bij al die strenge agenten.

O, ze zou er zó wel naar toe willen vliegen, naar het bureau, en zeggen gaan: „Laat hem toch los! 't Is m'n jongen! Hij zal het nooit meer doen! Heús niet! Ik sta er voor in! Ik ken hem immers het bèste . . ."

Wat? Opeens schrikt moeder van haar eigen gedachten.

Beschaamd veegt ze haar ogen droog.

Wat? Kent zij hem het beste? Nee, nee, dat weet ze wel beter moet ze zich eerlijk tegenspreken. Nee, zij niet God, denkt ze. Als er Iemand is, die hem door en door kent, dan zal dat toch zijn hemelse Vader wel zijn Zij niet

Opeens nog meer beschaamd denkt ze: En hoe kan ik hier dan zo dom zitten schreien Ik kan wel wat beters doen. Ja, kan zij niet veel beter bidden gaan? Bidden tot de goede Herder van haar kind. En Hem om hulp vragen. Als vanzelf gaan haar handen samen en smeekt ze onhoorbaar: „Ach Here Jezus, mijn jongetje is daar zo alleen. U weet precies, of hij het verdiend heeft of niet. Maar al is hij erg ondeugend geweest, zoekt U hem daar dan toch op, alstublieft. En laat hij zich niet zo eenzaam meer voelen, als hij daar Uw stem hoort. Het is immers nog maar zo'n jong schaapje van Uw kudde En en maakt toch alstublieft onze kleine lieveling ook weer beter”

Nog vóór moeder haar amen zeggen wil, klopt Riet op de deur. Ze steekt haar hoofd om het hoekje en zegt: „Zal ik dan nu maar gaan, mevrouw?”

O ja, moeder schrikt er van op. Riet moet nog weg. En zij zit hier maar

„Ja zeker, goed hoor, Riet. 't Is hoog tijd. Tot morgen dan,” zegt ze gauw.

Haar stem klinkt al weer gewoon en als Riet de deur weer dichtgedaan heeft, zucht ze echt opgelucht.

Hè, wat heerlijk toch, dat ze haar hart even uitgestort heeft.

't Is of ze een zwaar, pijndoend pak dat op haar hart drukte, overgegeven heeft in sterke, behulpzame handen. Als ik toch geen bidden geleerd had, denkt ze. Wat zou ik dan vaak geen raad weten in m'n leven. Als ik daar maar altijd op tijd aan dàcht, zie je. Maar soms ging ze

eerst een hele tijd alléén lopen tobben. Dat was natuurlijk zo dom als wat. Nou ook weer met dat huilen. Schoot je niets mee op. Wat is dat? Hoort ze goed? Roept Annemieke boven? Ach ja, hoor ze piepen met haar schorre keeltje. Moeder vliegt de trap op.

„Ja! Moeder kòmt! Ben je wakker, lieverd?” roept ze al vast troostend.

„Moeder komt, hoor!”

„Als g'in nood gezeten....”

Op het politiebureau aan de Bruglaan staat Tom van der Tak al die tijd zielig te schreien in een hoek.

Op zijn hoge spijkerdopjes staat hij daar maar bijna onafgebroken hartverscheurend te snikken.

Al wel een uur lang bijna.

Maar de inspecteur en nog wat andere agenten trekken er zich niets, maar dan ook niéts van aan.

Ja, ja, dat kennen ze!

Eerst gewoon d'r gang gaan, die kwajongens. En dan later proberen met huilen en te keer gaan van de straf af te komen. Zo is het altijd.

„Nou zou ik me maar eens een beetje bedaard houden, jij daar!” snauwt de inspecteur eindelijk bars Toms kant heen. „Ik kan m'n hersens zo niet bij m'n werk houden met dat gebalk van jou er tussen door! Anders hebben we nog wel ergens anders een apart hokje voor je, als je dat liever wilt.”

Tom verstijft van schrik.

Krampachtig probeert hij zijn verdriet wat te bedwingen.

Of 't zó al niet erg genoeg is, zeker! Staát hij hier maar. En hij moet naar huis! Daar zitten ze op hem te wachten. Wat zal moeder ongerust zijn . . . Ze huilt vast al. En nu zullen ze hem hier nog in een hok stoppen ook?

Tom slikt en slikt. Stil moet hij zijn. Stil! Niet zo heel erg snikken meer. O, en hij wil naar huis! Hij wil naar zúsje toe! Misschien werd ze nú wel naar 't ziekenhuis gebracht, staat hij zich al maar meer van streek te maken.

O, en dan kon hij haar niet eens meer goedendag zeggen

O, en hij had haast niets gedaan. Tijs had de allermeeste schuld.

O, hij wil hier niet langer blijven. Hij kan hier niet langer blijven.

En vóór hij het beseft, barst hij weer opnieuw in tranen uit. Maar nu zó hard! Verschrikkelijk gewoon. Hij schrikt er zelf van. En van benauwdheid, dat hij nú vast in dat hok moet, stampst hij er radeloos bij op de vloer.

Hij schreeuwt, nee, hij gilt: „Ik wil naar huís! M'n zusje is zo ziek!”

O, kijk eens even. Hij loopt gewoon een paar passen naar de inspecteur toe. Hij bedoelt: U, ú moet me vrij laten! U moet zeggen, dat ik weg mag! Doé het dan toch, zo smeken zijn ogen er bij.

Het wordt opeens akelig stil in het grote lokaal. Tijs, die in een andere hoek staat, keert zich snel om, om te zien, hoe dat aflopen zal.

Wat een klein kindje, staat hij smalend te denken. Om je zo aan te stellen. Wat een huilebalk!

En een paar agenten, die zacht met elkaar aan het praten waren, houden daar ook verwonderd mee op, als ze Toms uitbarsting horen. Die kijken ook toe. Wat zijn dat voor manieren? denken ze boos. Wie zal hier de baas zijn? Maar op dat antwoord hoeven ze heus niet lang te wachten. Daar zorgt hun inspecteur wel voor.

Eén uitgestrekte, grote arm.

Eén grote, streng wijzende vinger!

Twéé grote, gebiedende ogen!

En daar staat Tom weer.

Omgekeerd, met zijn neus naar de muur. Machte-loos!

Au! Zijn keel krampt van wanhoop.

O, misschien ziet hij Mieke nu wel nóóit meer.

Misschien ging ze wel d Tom kàn niet meer verder denken. Hij voelt zich zó diep ongelukkig en in zó'n grote nood, dat het is, of het niet erger meer kàn.

O moeder, denkt hij alleen nog radeloos. O moeder! Maar moeder is zo vèr En vader ook. Die wéten hier allemaal niéts van. Die zitten maar te wachten Tot hij komt. En hij kàn niet komen. „O moeder! O vader! Help me toch!” kreunt hij enkel nog zacht.

Maar dàn, dàn gebeurt er iets. Dan gebeurt eindelijk, waar Toms moeder zo innig om gebeden heeft. Dàn komt, op Zijn tijd, de goede Herder. Hoor! die gaat zijn bange schaapje roepen!

Dat schaapje, dat al als een kleine baby aan Hem toevertrouwd is. In de kerk. Haast negen jaar geleden. Toen het daar gedoopt werd in de naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes

Ja heus! Die Herder riep Tom ècht! Want hoe komt het anders, dat die arme jongen daar ineens dat zinnetje hoort, daar diep in zijn ziel. Dat troostende zinnetje van dat mooie versje:

*„Als g'in nood gezeten,
Geen uitkomst ziet,
Wil dan nooit vergeten:
God verlaat u niet”*

Goed, ze hadden het die middag op school nog juist gezongen.

Daarom kiést die Heiland misschien juist dát, om Tom te roepen. Maar Tom wordt er toch maar stil van, zie je.

En hij moet ineens ook denken, aan wat mijnheer op school daar wel eens heel ernstig bij gezegd heeft.

Toen ze het versje pas begonnen te leren: „Nóóit ben je alleen in de wereld, kinderen. De Here Jezus is altijd rondom je God verlaat je niet. Roép altijd maar tot Hem, als je in echte nood komt Hij

komt dan troosten en het goed met je maken. Dan krijg je altijd weer vrede in je hart."

Nou, hij zit in nood.

En heel erg ook. En dan . . . met zijn armen stijf voor zijn gezicht, gaat Tom roepen.

Gaat hij bidden. Gaat hij alles onhoorbaar vertellen.

Van zijn schuld en van zijn onschuld.

Van wat hij wel gedaan heeft en van wat hij heus niet gedaan heeft . . .

„Och Here Jezus," smeekt hij. „Ik heb zo'n erge spijt . . . Ik was erg ondeugend . . . maar . . . maakt U alstublieft, dat ik toch naar huis mag . . ."

't Is of hij zeggen wil: Ja Here, ik weet wel, dat ik straf heb verdiend, inplaats van hulp. Maar toch . . . hij weet niet precies hoe hij het onder woorden brengen moet . . . maar hij bedoelt: Toch kan het, dat U me helpt . . .

Het kan, omdat . . . Ja, mijnheer op school zegt dat altijd zo duidelijk achter aan zijn gebed. Hij kent die woorden al uit zijn hoofd.

„Hoor ons en verhoor ons, trouwe Vader. Niet omdat wij het verdiend hebben, maar alleen uit genade, om Christus' wil . . .," zegt mijnheer altijd op 't eind. Vóór het amen.

Zie je, dat moest hij nu óók nog achter zijn bidden zeggen, als 't goed was . . .

Dan pas kon hij verwachten gaan, dat God hem helpen zou . . .

Maar kon hij dat eigenlijk nu wel precies zo doen als mijnheer? Kon hij die grote mensenwoorden wel gebruiken? Zou dat niet erg eigenwijs klinken, staat hij daar doodstil te peinzen. Met nog steeds zijn armen voor zijn gezicht.

Maar . . . als hij nu geen andere woorden wist? Als je nu niet goed met je eigen woorden zeggen kon, dat het in ieder geval toch zo was?

Dat het toch niet anders kon, dan dat je zonden alleen maar om Jezus' wil vergeven konden worden? Hij weet het o zo best.

Op school heeft hij dat zo vaak horen vertellen. „Als de Here Jezus zich niet opgeofferd had en al de straf op Zichzelf neer had laten komen, dan kòn God toch niet genadig zijn jegens zondaars die zich bekeren willen,” had mijnheer laatst nog eens heel duidelijk uitgelegd. „God kan toch niet met zondige mensen omgaan. Met mensen die schuld bij Hem hebben. Dat kan alléén maar, als die schuld eerst betaald is. De Here Jezus heeft ons vrij gekocht met Zijn bloed Omdat we zoiets zèlf nooit konden”

Tom gelooft het allemaal vast, zoals mijnheer het zegt. Weet je wat? Hij zal het maar precies eender zeggen als mijnheer Dat laatste die laatste woorden

Heel stijf doet hij dan zijn ogen nòg eens dicht en eerbiedig zegt hij dan stil de bekende woorden uit het schoolgebed op:

„Niet omdat ik het verdiend heb alléén uit genade om Jezus' wil”

Een droge snik snokt na.

Even daarna legt de inspecteur zijn penhouder neer en schuift snel met een harde kras zijn stoel wat naar achter.

Ziezo, dat karweitje is klaar. De rest kan nog wel even wachten.

Nu moet hij eerst die twee rekels daar eens ter verantwoording roepen.

Zie je, die ene schreeuwlelijk is toch maar weer netjes kalm geworden. Ja ja, als je maar voet bij stuk houdt bij die knapen. Hij laat zich niet zo gauw door een vloed van krokodillentranen van de wijs brengen. Pas op!

Met een zo streng mogelijke stem roept hij hard:

„Jij heet?” vraagt hij.

„En komen jullie nu eens allebei hier bij mijn bureau staan. Vlug!”

Oei! Tom krijgt er een rilling van over zijn rug.

Hij stond zó diep te peinzen. En nu ineens die barse stem

Schoorvoetend komt hij aangeschuifeld. Ach, wat is dat lokaal groot en hol!

Vol lef komt Tijs van de andere kant. De inspecteur kijkt Tom diep in z'n ogen.

„Jij heet?” vraagt hij.

„Tom van der Tak, mijnheer.”

Toms stem trilt en hij durft niet meer op te kijken. Zó bedremmeld is hij.

„Hebben jullie telefoon thuis soms?”

„Ja mijnheer.”

„Welk nummer?”

„33 827”.

„En je woont?”

„Rozenlaan 240, mijnheer.”

„Is je vader nu thuis, denk je?”

Tom knikt.

Natuurlijk is vader al lang thuis. Vast! De tranen komen weer.

„Is het al eens méér gebeurt, dat jij op een bureau terecht gekomen bent?”

„Nee, nee, mijnheer,” schudt Tom heftig.

„Laat dit dan ook de laatste keer zijn, jongen.”

Ja, ja, knikt Tom. Dáár kan de inspecteur op rekenen. Nóóit, nóóit meer wil hij hier komen.

Nu krijgt Tijs een beurt.

„En jij heet?”

„Tijs Schippers.”

„En je woont?”

„Schommelstraat 4.”

„Telefoon?”

Nee, schudt Tijs.

„Is jouw vader ook thuis?”

„Mijn vader is nooit thuis. Die is altijd op zee.”

„En je moeder?”

„Weet ik niet. Die is ook haast nooit thuis. Ze vindt het zo eng alleen.”

De inspecteur schudt meewarig zijn hoofd. Hij kijkt Tijs echt een beetje meelijdend in het onverschillige gezicht.

Wat moet er van zo'n jongen terecht komen, denkt hij.

„Hebben we jou al niet eens méér hier gehad, vadertje?” vraagt hij dan weer streng. „Ja, hè?”

En als Tijs van ja knikt, zegt hij: „Goed, dan zullen

we een agent naar je huis sturen. Kan je moeder je hier komen halen. Dan zullen we eens met haar praten gaan. Moet er maar iemand anders vader over jou spelen. Dit gaat zo niet langer En jouw vader zullen we opbellen," zegt hij dan nog met een knik naar Tom.

Tom knikt opgelucht terug. Dus hij mag straks naar huis? Als vader komt? O, Here Jezus, ik dank U, zucht hij onhoorbaar.

Maar als hij aan vader denkt, aan vader, die hij straks in de ogen zal moeten kijken, o, dan weet hij eigenlijk nòg geen raad.

Hij zal zich zo verschrikkelijk schámen voor vader.

Als die hem hier straks ziet stáán

Maar de inspecteur is nog niet klaar.

„En gaan jullie nu nòg eens verkeersongelukken proberen te maken? En grote mensen uitjouwen?" vraagt hij als een rechter.

„Of heb je daar nu je bekomst van?"

Hij kijkt vooral Tom aan.

Tom schudt weer heel erg van nee en van ja. Maar hij zegt ook dapper: „Ik hèb niet gejouwd. Heús niet! Alleen een paar keer gegooïd"

„Wèl waar!" zegt Tijs opeens nijdig. „Jij deed het net zo goed."

„Oh!" roept Tom. „Oh!"

Hij staat perplex. Als er nu toch iemand zeggen kan, dat hij niet staat te liegen, dan zal dat toch Tijs moeten zijn.

Maar Tijs blijft sarrend van ja knikken. „Wel waar," houdt hij staalhard vol.

„Wat kan jij liegen!" is alles wat Tom dàn nog zeggen kan.

De inspecteur begint dat geharrewar al gauw te vervelen. Dat is ook al zo oud als de wereld, denkt hij. Eerst samen streken uithalen. En dàn mekaar de schuld geven.

„Allo, mars!” commandeert hij ongeduldig. „Allebei weer naar je plaats! Maar jou zullen we in de gaten houden!” zegt hij nog eens extra dreigend tegen Tijs.

Als een geslagen hondje loopt Tom een poosje later naast zijn vader op straat. Hij is dōlblij, dat hij weer vrij is. Maar . . . vaders gezicht, zie je! 't Is precies zoals hij al gedacht had. Hij kēnt vader bèst! Vaders gezicht staat op storm! O, wat is vader boos!

„Kom mee!” heeft hij enkel gesnauwd, na het gesprek met de inspecteur.

En daar lopen ze nu.

Vader zegt geen woord.

Hij maakt geweldig grote stappen en hij snuift erg door zijn neus.

Tom kan het duidelijk horen. Hu! wat rent vader. Tom moet minstens op een drafje, wil hij die driftige passen naast hem bij kunnen houden. Het is al schemerig buiten en ook vreemd stil. Alle gewone, overdagse straatgeluiden zijn verstomd.

Geen karrengeratel of vrachtauto's hoor je meer.

Ook geen joelende kinderstemmen of straatventersgeroep.

De avondstille is bezig neer te dalen. Ongewoon luid klinken vader en Toms voetstappen op de trottoirtegels.

Vooraf die van Tom.

„Ting-stap, ting-stap,” doen die weer.

Maar Tom heeft daar nu helemáál geen oor voor. Hij is veel te erg onder de indruk van vaders benauwende zwijgen. Hoe moet dat nu weer goed komen, loopt hij maar te denken.

Maar vāder hoort dat ongewone tikgeluid daar naast hem opeens zoveel te beter. Hij kijkt plotseling onderzoekend naar Toms voeten.

Ziet hij dat goed?

Heeft die jongen me nou van dat soldatenbeslag onder zijn laarzen? Is hij nou niet wijs?

Daar heeft hij absoluut geen toestemming voor gekregen.

Dat bestáát niet. En en een schoenmaker doet zoiets er ook niet uit zichzelf onder, vliegt het door zijn toch al zo boze hoofd.

Zou die rekel het er zèlf?!

„Sta eens stil, jij!” zegt hij kort.

Tom schrikt. Hij doet wat vader zegt.

Wat is er? zo kijkt hij er bij.

Waarom mag hij niet doorlopen?

Maar vader wijst ijzig kalm op zijn voeten en vraagt dan: „Wat is dat daar bij jou? Hoe komt die rommel daar onder?”

Tom kijkt argeloos naar waar vader wijst. Die rommel? Welke rommel? Heeft hij ergens ingetr Maar dan opeens beseft hij, wat vader bedoelt.

Met uitpuilende ogen staart hij zijn vader verbijsterd aan. Dat beslag! Was hij helemaal vergeten, door al die andere narigheid O, 't is of zijn voeten in vlam staan! Zó schuldig voelt hij zich daar. Hij kan niéts terugzeggen. Zijn tong ligt als verlamd in zijn mond. Maar zijn hoofd zakt steeds dieper naar beneden. Steeds schuldbewuster

Stokstijf blijft hij staan. Als een pilaar! Onbeweeglijk!

Nú loopt de gal bij vader helemaal over. Zie je wel. Nèt wat hij dacht. Heeft die jongen dus zèlf laten doen! Wel ja, er kan nog meer bij vandaag.

Nog nóóit is vader zó boos op Tom geweest als nú. Dàt is me toch een staaltje van brutaliteit!

„Ben je nu vandaag helemaal je verstand kwijt, kwa-jongen!” schrééuwt hij bijna de stille straat over.

„Hoe krijg je het in je hërsens!”

Hij komt dichtër naar Tom toe.

O, 't is of hij Tom sláán zal. Héél erg slaan zal. Zo maar op straat.

Tom kruipt een beetje in elkaar. Als vader dàt toch doet Maar nee, vader slaat niet. O nee. 't Is veel erger, wat hij doet. Hij trekt Tom enkel met een ruk achter zich en zegt minachtend:

„Ga alsjeblijft uit mijn ogen, jongen. Ik wens je vandaag niet meer te zien. Bäh! Wat een vent! Om op zó'n manier z'n zin toch maar eens door te drijven. Inplaats van onder de indruk te zijn van zijn zieke zusje, gaat mijnheer gauw van de gelegenheid gebruik maken. Bäh!”

Nog sneller gaat vader dan weer doorlopen. Hij wacht geen antwoord af. Hij hòlt maar door. Hij kóókt van binnen. Dat die jongen wel eens lastig is, dat kan er bij hem best mee door.

Maar zülke streken als vandaag! Nee, daar is geen pardon voor.

Daar zou je door van streek raken, zo groot als je was, denkt hij grimmig. Je zou het nóóit aan iémand dūrven of willen vertellen Want een jongen, die zó jong, al zulke dingen deed, nou, hoe zou het daar later mee als hij groot was

O, vader bijt stijf op zijn kiezen, als hij dáár aan denkt.

Of hij onvergetelijk is!

In de vestibule thuis keert vader zich nog eenmaal om. Hij wijst gebiedend naar beneden en zegt: „Eerst uit doen.”

Tom gehoorzaamt onmiddellijk. Hij bukt en begint op zenuwachtige manier zijn veters los te peuteren.

Vader loopt al vast door, de gang in. Hij zal moeder even de blijde thuiskomst melden gaan, loopt hij bitter in zich zelf te spotten.

Even later komt ook Tom op zijn kousen de gang in. Hu! Zijn witte gezicht wordt opeens rood, als hij daar náást moeder nòg iemand op de gang ziet.

Tante Gré! Met mantel aan en hoed op.

O, 't is of er een schok door hem heen gaat. Oma! suist het door zijn hoofd O, oma zal dus tòch alles horen. Tante Gré vertelt het natuurlijk straks allemaal O, hij wil wel hardop smeken: Niét vertellen, tante! Och, toe, vertel het alstublieft niet allemaal aan oma. Oma hóúdt zoveel van me! Ze wil zo graag dat ik op opa lijk!

O en nog veel meer zou hij willen roepen. Maar hij dúrft niet. Kijk ze daar nu alle drie staan. Vader, moeder en tante!

Moeder kijkt maar naar zijn handen. Zijn trillende handen met die laarzen er in.

„Toppunt!” zegt ze enkel. En dan nòg eens: „Toppunt!”

Werkelijk, ze heeft er geen woorden voor, hoe haar kind op één middag zó verschrikkelijk ondeugend komt.

Maar vader heeft wèl woorden.

„En nou meteen naar boven en naar je bed, ver-

staan?" zegt hij. „Daar kun je nog wat brood krijgen en voor de rest: bàsta!”

Tom knikt stil.

Even, héél even hoopt hij nog, dat moeder het voor hem op nemen zal. Dat hij dan gelegenheid krijgen zal, om zich voor een deel vrij te pleiten. Maar nee hoor! Het blijft doodstil. Moeder geeft hem alleen nog zwijgend een nachtkus. Tante Gré doet dat ook.

Zal hij vader ook ? denkt hij onzeker.

Even zoeken zijn ogen vaders gezicht.

Maar vader keert zich expres om.

„Merci,” zegt hij smalend. „Ik kan wel zònder een nachtkus van zó eentje, hoor! Die meent toch nergens iets van. Die denkt alleen maar aan zich zelf. Kun je ook verwachten van zó'n held, zó'n edele ridder, die oude mensen aandurft. Dàt vind ik nog het àllerergste. Bäh!”

Totaal verslagen door die vreselijke woorden gaat Tom dan maar gauw de trap op. Het krampst weer in zijn keel, van verdriet. Hij houdt zich nog goed, zolang ze hem zien kunnen, maar boven in zijn kamertje laat hij zich languit op zijn bed vallen. En dan snikt hij het uit, zó uitbundig, dat het bed er van staat te trillen.

„Bäh!” zei vader. O, hij hoort het nòg in zijn oren. „Dat vind ik nog het àllerergste” En dat àllerergste had hij juist niet gedaan.

„O, vader, gelóóf me toch,” kreunt hij heel zachtjes.

„Als u maar eens luisteren wou”

En Mieke? denkt hij dan weer.

Nou weet hij nòg niet, hoe of het daarmee is. Maar dat èrge, dat ze wèg is, dat ze d nee, dat is vast niet waar. Dàn zouden vader en moeder ànders doen Ja vast. Dan zou vader niet bóós kunnen zijn

Beneden zijn de drie grote mensen zwijgend de huiskamer ingegaan. Tante Gré ook. Ze moet wel nodig naar huis. Oma zal zo verlangend zijn om te horen, wat de dokter van Mieke gezegd heeft. Maar ze moet nu eerst óók nog even horen, wat die Tom toch allemaal voor slechts uitgevoerd heeft.

Behalve dat van die laarzen dan.

„Wie was die andere jongen?” begint moeder gauw te vragen.

Ja, dat weet vader niet. Heeft hij niet eens naar gevraagd. Hij heeft genoeg aan die vlegel van hem zelf.

„Maar ze hadden samen een oude, vriendelijke dame uitgejouwd voor „ouwe taaie” en nog meer moois erbij. En een oude man achter een handkar gesard”

„Dàt gelóóf ik niet!” zegt tante Gré opeens fel. „Dàt doét Tom niet!”

„Nee,” zegt moeder zacht. „Dat heb ik ook al gezegd”

Vader haalt zijn schouders op.

„Als ze het je daar nou zèlf vertellen, dan houdt toch alles op, niet?”

Ja, dan houdt alles op.

Maar tante Gré vraagt: „Zegt hij zèlf ook, dat hij het gedaan heeft? Geeft hij het toe?”

Vaders ogen worden groot.

Tom zèlf? Hij hij had Tom zèlf niet eens gevraagd Daar was hij veel te boos voor geweest.

„Nou?” houdt tante vol.

Vader kijkt moeder aan.

Nee, zeggen zijn ogen. Dàt had hij niet gedaan. Daar had hij die rekel niet eens tijd voor gegeven

Moeders ogen worden vochtig.

Maar ze zegt niets. Vader moet nu zèlf maar weten, wat hij doen moet.

Tante Gré zegt ook niets.

Ze staat maar zo'n beetje aan een knoop van haar

mantel te draaien. Ze gaat nog niet weg. Ze blijft daar maar staan.

Het is nu doodstil in de kamer. De klok hoor je duidelijk tikken.

„Tik-tik-tik-tik.”

Even heeft vader strijd.

Moet hij dat dan eigenlijk nú nog niet eerst doen? Als hij eerlijk wil zijn. Moet hij de jongen niet liever nog even naar beneden roepen? Stel je voor, dat hij hem zó naar bed gestuurd had, als hij het niet verdiende Dat zou toch iets zijn

Maar hij had nu eenmaal *bàsta!* gezegd. Het zou een bewijs van zwakheid lijken, als hij daar op terugkwam

Net of hij een fout gemaakt had. Een domme fout! Wéér kijkt hij zijn vrouw aan.

En die, die begrijpt precies wat haar man daar allemaal staat te denken. Ze kent zijn gezicht zo goed. Net zo goed als Tom het kent. Bijna opmerikbaar tuit ze haar lippen wat naar voren en schokt ze haar hoofd een beetje schuin naar boven.

Of ze zeggen wil: Toe! Dóe het nou maar. Anders heb je tòch geen rust meer vanavond.

Daar gaat vader al.

Recht is recht, denkt hij.

Met gedempte stem om Mieke roept hij de trap op: „Tom! Tom!”

Geen antwoord. Vader roept iets luider. „Tom!”

„Ja vader,” klinkt het dan bedeesd terug.

„Kom nog eens even naar beneden.”

„Ja, vader.”

Met knipperende ogen tegen het helle lamplicht staat Tom een tel later in zijn pyama in de kamer. Wat zal er nú nog komen, denkt hij. Hij zou net in bed stappen. Eten hoefde hij niet meer. Hij kijkt die drie grote mensen daar om de tafel een beetje wantrouwend aan.

Goeie, is tante Gré nu nòg niet weg?

Maar nu zal móeder eens het woord doen. Ze begint kalm te vragen. Heel voorzichtig en duidelijk te vragen. En Tom moet helemaal eerlijk zijn.

Tom moet niet vergeten, dat God hem hoort, zegt ze eerbiedig.

En dan gáát Tom vertellen.

Hortend en stotend wel. Maar het komt er toch allemaal uit. Alles wat moeder weten wil. Hij bedekt niets. Maar hij pleit zich ook vrij. Ja, de schoenmaker had het verzonnen van die spijkers, die had het aangeboden. Maar hij had néé moeten zeggen natuurlijk. Hij had die hamer tegen moeten houden. Maar hij wist tóen nog niet, dat zusje zo ziek was. Hij had heús de kans niet waargenomen. Hij kijkt vader open en eerlijk aan. Hij had er daarna ó zo'n spijt van gehad, toen hij naar oma ging.

Maar hij durfde niet teruggaan, om ze er weer uit te laten halen.

„Als je maar weet, dat dat morgen toch wèl gebeuren moet,” valt vader hem dreigend in de rede.

„Vanzelf,” beaamt moeder.

Tom knikt. Ja, dat zal wel moeten. Ja, dat heeft hij echt verdiend. Hoe erg het ook is.

„En gejouwd heb ik niet! Heus niet! 'k Heb juist gezegd, dat Tijs dat niet doen moest. 't Was nèt oma,” zegt hij zacht, met een blik op tante Gré. „En toen liep ik boos weg, en toen bleef ik nog éven staan en toen gebeurde het. Toen moest ik mee”

„Dus jij hebt hélemaal niet met die klei gegooid?” vraagt vader.

Tom kleurt. Ja, dat had hij wel.

Hij had een paar keer „trefbal” gedaan.

„Maar alleen op auto's en zo. Niét op mensen.”

„Blijft éven gevaarlijk,” stelt vader vast.

Dan weet Tom niets meer te zeggen. Als vader hem

nu nòg niet gelooft Alleen een droge snik snokt nog na. 't Is of die nog eens wil laten horen, dat hij de laatste is, van een hele rij andere daarvóór.

„Zie je,” zegt tante Gré. Meer zegt ze niet. Maar ze kijkt wel een beetje triomfantelijk.

Ze kunnen haar nog meer vertellen, maar Tom is geen onopgevoede lummel. Reken maar. Een jongen die zó 'n opa gehad heeft en zo 'n oma heeft, doét toch zeker zulke onhebbelijke, lelijke dingen niet tegen oude mensen.

En nú gaat ze naar huis. En gauw ook. Vader en moeder wuift ze goedendag, maar tegen Tom zegt ze hartelijk: „Dag Tom! Geef me een hand, kerel.”

Tom doet het. En hij doet nog meer ook.

Hij slaat krampachtig zijn armen om tantes hals en zegt fluisterend in haar oor: „Zegt u het niet tegen oma, alstublieft.”

Tante Gré geeft hem een begrijpend knipoogje. „Komt in orde, jong,” zegt ze, ook zacht.

Vader kijkt zijn zoon nu weer een beetje anders aan.

Hè, 't is of er een pak van zijn hart is. Het laat zich alles nu veel minder erg aanzien, moet hij toegeven.

„Maar hoe komt die inspecteur er dan bij, om jou óók de schuld te geven?” vraagt hij toch nog een beetje wantrouwend.

„Omdat omdat die agent op de brug het óók dacht en en omdat die Tijs zo heel erg liegen kan” stottert Tom.

Als hij aan Tijs denkt, wordt hij weer echt boos.

„En 't is tòch niet waar,” houdt hij vol.

Heel oprecht kijkt hij eerst vader en dan moeder aan.

Die ogen liegen niet. Dat zien die allebei best.

Dan steekt vader hem de hand toe. Even hartelijk als tante Gré het deed.

„Dat van die schoenen blijf ik lelijk en ongehoorzaam vinden, Tom. En dat moet je ten koste van je eigen spaarpot weer in orde maken. En dat je niet regelrecht naar huis terugging, maar met een andere jongen katekwaad ging uithalen, daar ben je al genoeg voor gestraft. Voor de rest geloof ik, dat je geen schuld hebt. Zul je voortaan beter oppassen, vent?”

„Ja vader.”

Tom kruipt als een poes op vaders knie.

„Hoe is 't met Mieke?” fluistert hij gretig.

„Mazelen,” zegt vader. „In bed en uit de tocht en een drankje. Dat loopt wel los, gelukkig. Was je erg ongerust?”

Heel stijf drukt Tom zich tegen vader aan. Hè, wat heerlijk dat vader niet meer boos is. Heerlijk! En met Mieke niets ergs. Hè, wat kan alles toch gauw náár, maar ook weer gauw góed worden

Maar dat geknuffel kan niet zo lang duren. Moeder moet ook haar deel nog hebben. En dan: Als de wind weer in bed. Kom, vader zal voor deze keer eens met hem meegaan.

„Kom jong!”

Als vader nog even op de bedrand zit, nadat hij Tom toegestopt heeft, vraagt hij zacht:

„Was je niet vréselijk bang daar, op dat bureau?”

Heel stijf drukt Tom zich tegen vader aan.

„Ja,” knikt Tom. „Heel erg. Ik wist geen raad.”

„Je moest zeker wel erg huilen.”

„Nou.”

„Daar konden vader en moeder je niet helpen, hè?”

„Nee.”

Tom kijkt vader aan. Zou hij het durven vertellen, denkt hij. Van dat versje en dat hij toen gebeden heeft? 't Was hier zo vertrouwelijk donker op zijn kamertje. Kon vader je gezicht niet zo erg goed zien Zou hij 't doen?

Vader ziet de weifeling op zijn gezicht. De weifeling, of hij iets zeggen zal of niet.

„Wat dacht je toen wel?” probeert hij heel voorzichtig te helpen.

Nog even aarzelt Tom. Maar dan, als hij vaders vriendelijke gezicht ziet, zegt hij het Dat hij daar bidden ging Dat hem opeens dat versje te binnen schoot. U weet wel: „Als g'in nood gezeten.”

Vader knikt. Hij krijgt een beetje vochtige ogen.

O, hij wil het wel uitroepen: „O God, ik dank U. Ik heb zo klein van U gedacht. Ik dacht, dat er niets van mijn kind terecht zou komen. En hoor nú eens. O God, wat zijt Gij goed! Wat zijt Gij trouw!”

Hij drukt zijn jongen héél, héél stijf tegen zich aan en zegt innig: „Doe dat je hele leven maar, lieve jongen. Of je in nood bent of niet. Dan ben je nóóit alleen. En onder de beste hoede die er is.”

Ja, knikt Tom. „Dat zegt mijnheer op school ook.”

„Welterusten, Tom!”

„Welterusten, vader!”

Bij de deur zegt vader, nog even omkijkend: „Het was anders wel een veelbewogen namiddag voor je, hè? Maar ook wel een onvergetelijke, denk ik.”

„Nou,” knikt Tom weer.

Nou, of hij onvergetelijk was!